

Basisondersteuning moeilijk lerende kinderen

Maart 2016

Een traag groeiende boom kan ook de hoogste worden
(Jelle Jolles)

Inhoudsopgave

Introductie bij basisondersteuning	3
Passend Onderwijs Almere en basisondersteuning MLK.....	3
Inleiding	3
Om welke leerlingen gaat het.....	3
Indicatoren ijkpunt 2	5
Wat is er nodig voor een goede basisondersteuning	6
Werkwijze m.b.t. de analyse	8
Stap 1 - Intake.....	8
Stap 2 - Verzamelen	8
Stap 3 - Analyse.....	8
Stap 4 - Reflectie	9
Mogelijk vervolgtraject	9
Ambitie bepalen	9
Plan van aanpak	9
Uitvoeren	9
Nazorg	9
Contact Passend Onderwijs Almere	9

Introductie bij basisondersteuning

Wat is basisondersteuning?

Het *Basisondersteuning Primair Onderwijs* beschrijft de standaard voor de basisondersteuning. Passend onderwijs begint bij het bieden van basisondersteuning op alle scholen. Dit is de door het samenwerkingsverband afgesproken onderwijszorg die een school aan alle leerlingen moet kunnen bieden. De kwaliteit van de basisondersteuning moet voldoen aan door de onderwijsinspectie vastgestelde normen.

Met verschillende projecten wil samenwerkingsverband Passend Onderwijs Almere de scholen versterken bij hun ontwikkeling.

In dit document vindt u de beschrijving van de analyse van het onderwijs aan moeilijk lerende leerlingen (leerlingen met een licht verstandelijke beperking) in de basisschool. Voor het document *Basisondersteuning Primair Onderwijs* verwijzen we u naar onderstaande link: http://www.passendonderwijs-almere.nl/external/files/2014-04-07_Basisondersteuning-primair-onderwijs-Almere.pdf

Passend Onderwijs Almere en basisondersteuning MLK¹

Inleiding

De school wordt verondersteld, binnen het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Almere, leerlingen die moeilijk leren, goed onderwijs te bieden. Om de basisondersteuning MLK te verbeteren, is het nodig om in kaart te brengen wat de school wel of niet kan bieden en wat er nodig is om aan de onderwijsvraag te voldoen. Door een analyse te laten verrichten kan de school zicht krijgen op hun ontwikkeling hierin. De sterke en zwakke punten van de school worden helder en afhankelijk van wat wenselijk is, kan de school kiezen voor bijvoorbeeld verbetering of optimalisering.

Een centrale rol in dit traject basisondersteuning, is weggelegd voor de directeur van de school. Van hem/haar wordt verwacht dat:

- een visie ontwikkeld is omtrent de ambities die de school heeft t.a.v. een ondersteuningsarrangement voor MLK
- er een actieve monitoring van het proces is, zodat het traject blijft aansluiten bij de maatschappelijke- en school-specifieke ambitie
- de visie en ondersteuningsmogelijkheden/arrangementen staan beschreven in het schoolondersteuningsprofiel

Om welke leerlingen gaat het

Moeilijk lerenden zijn leerlingen die een IQ hebben tussen de 50 en 80. Deze leerlingen met een licht verstandelijke beperking hebben doorgaans achterstanden op meerdere ontwikkelingsgebieden. Zij hebben om die reden een specifieke onderwijsbehoefte die vraagt om aanpassingen in het onderwijsaanbod, aanpak en begeleiding.

Vooraf in de onderbouw van het primair onderwijs valt hun beperking soms niet op of wordt er door ouders en school aanvankelijk gedacht aan andere oorzaken van de trage ontwikkeling. Uiterlijk ziet men meestal niet dat deze leerlingen een beperking hebben. Als een leerling bijvoorbeeld gedragsproblemen gaat vertonen, omdat hij/zij wordt overvraagd,

¹ MLK staat voor moeilijk lerende leerling (leerling met een licht verstandelijke beperking).

wordt de oorzaak van dit probleem niet altijd gezocht in de verstandelijke beperking. Er wordt regelmatig té laat ontdekt dat het geen onwil is van deze leerlingen maar onmacht om te kunnen leren. Deze late signalering kan veel spanning en faalangst met zich meebrengen.

Vroegsignalering is van groot belang voor de ontwikkeling en het welzijn van deze leerlingen.

Indicatoren ijkpunt 2

De indicatoren die van toepassing zijn voor moeilijk lerende leerlingen (licht verstandelijke beperking) in de basisschool, staan vermeld in ijkpunt 2.

De school heeft haar ondersteuningsprofiel vastgesteld.

inspectie eisen	<ul style="list-style-type: none">• Het ondersteuningsprofiel is na overleg met het team vastgesteld.• De (G)MR stemt in met het ondersteuningsprofiel.• Het ondersteuningsprofiel is actueel (vier jaar).• Het ondersteuningsprofiel is onderdeel van het schoolplan en de schoolgids.• Het ondersteuningsprofiel bevat een oordeel over de kwaliteit van de basisondersteuning.• Het ondersteuningsprofiel bevat een beschrijving van het aanbod van de school aan onderwijs, begeleiding, expertise en voorzieningen.• Het ondersteuningsprofiel biedt aanknopingspunten voor verdere ontwikkeling van de leerlingenondersteuning
-----------------	--

referentie kader	<p>De school heeft in haar ondersteuningsprofiel vastgesteld hoe zij tegemoet komt aan de onderwijsbehoeften van leerlingen met:</p> <ul style="list-style-type: none">• een IQ omstreeks 80 à 85 enerzijds en/of een disharmonisch intelligentieprofiel• (beperkte) leerproblemen• een ontwikkelingsperspectief, dat het uitstroomniveau gaat realiseren• een vertraagde taalontwikkeling• een vertraagde leesontwikkeling• dyslexie, die conform het dyslexieprotocol begeleid kunnen worden• een vertraagde rekenontwikkeling• dyscalculie, die conform het dyscalculieprotocol begeleid kunnen worden• (beperkte) problemen in hun sociaal-emotioneel functioneren zoals faalangst, werkhoudingproblemen, gedrag, zwak ontwikkelde sociale vaardigheden• een combinatie van bovengenoemde onderwijsbehoeften, waarbij de school handelingsbekwaam is <p>De school maakt duidelijk hoe bovenstaande punten meetbaar zijn, de school kan zodoende beargumenteren waarom voor de ene leerling meer- of andere ondersteuning wordt verleend dan de andere.</p>
------------------	---

afspraken Passend Onderwijs Almere	<p>In het ondersteuningsplan staat beschreven:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kwaliteitseisen gericht op specifieke doelgroepen cq. leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (SO-standaard als leidraad).• Plaatsingsbeleid, plaatsingsafspraken en ondersteuningsarrangementen.
------------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none">• Schoolontwikkeling.• Professionaliseringsplan schoolteam.• Competenties personeel, aannamebeleid personeel en personeelsbeleid.• Het volgen van de leerlingen (leerlingvolgsysteem).• De interne ondersteuningsstructuur.• Bovenschoolse ondersteuningsstructuur.• Samenwerking en afstemming met externe instanties.• Contacten, gesprekken en samenwerking met ouders.• Technische en ruimtelijke aanpassingen aan het schoolgebouw.• Aanpassingen en uitbreiding van materialen.• Verantwoording inzet middelen.• Grenzen van de school.• Beschrijving van het schoolprofiel in de schoolgids.
--	---

signaleren risico	<ul style="list-style-type: none">• De school handelt duidelijk in strijd met het door haar vastgestelde ondersteuningsprofiel.• Leerkrachten en ouders herkennen het door de school vastgestelde ondersteuningsprofiel niet.• De school geeft aan handelingsverlegen te zijn t.a.v. leerlingen binnen de basisondersteuning.
-------------------	---

Wat is er nodig voor een goede basisondersteuning

De school stelt zich ten doel om leerlingen die moeilijk leren, onderwijs te geven dat aansluit bij hun onderwijsbehoeften.

Uitgangspunt hierbij is: "Zo gewoon mogelijk en alleen anders als het niet kan".

Om dit te bereiken, zijn de volgende zaken van belang voor de school:

- De visie van de school ten aanzien van deze groep leerlingen is beschreven in het schoolondersteuningsprofiel
- Kennis hebben m.b.t. het leren en de ontwikkeling van leerlingen met een licht verstandelijke beperking
- Kennis hebben om het gedrag van leerlingen die moeilijk leren te kunnen duiden en kenmerken te signaleren die een vermoeden van een licht verstandelijke beperking aan het licht brengen
- Bij het intakegesprek met de ouders of na signalering van de licht verstandelijke beperking de onderwijsbehoeften van de leerling in kaart brengen. Hoe eerder de mogelijkheden en beperkingen duidelijk zijn, hoe eerder aanpassingen gemaakt kunnen worden.
- Een (te) late signalering van de cognitieve mogelijkheden van de moeilijk lerende kan gevolgen hebben voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en het welbevinden van de leerling. Het is belangrijk om, zodra er duidelijk is wat er aan de hand is, hier meteen mee aan de slag te gaan, samen met de leerling en de ouders en met de zorg.

- De hulp en ondersteuning die deze leerlingen nodig hebben, moet afgestemd worden op hun mate van zelfstandigheid en mag hun gevoel van autonomie, competentie en relatie niet aantasten.
- Deskundigen van buiten de school kunnen een belangrijke rol spelen bij het adviseren van aanpassingen die ervoor zorgen dat de leerling goed kan functioneren.
- De school beschikt over ortho-didactische materialen en materialen waarmee gedifferentieerd kan worden.
- De school biedt deze leerlingen de mogelijkheid om praktisch te leren.

Werkwijze m.b.t. de analyse

Stap 1 - Intake

Voordat een school kan starten zal er een intake plaatsvinden. Deze intake is cruciaal voor het helder krijgen van de vraag die bij de school ligt. Dit gesprek vindt plaats met de directeur. Hij of zij is door zijn/haar positie straks de primaire kracht. Het gesprek is vooral een open gesprek over waar de directeur vindt dat de school staat en hoe zich dat verhoudt met de ambitie van de school en de eisen die de wet Passend Onderwijs stelt. De vraag die vanuit dit gesprek komt, vormt de opmaat voor verdere activiteiten zoals hieronder beschreven.

Het resultaat van stap 1:

Er ligt een concrete vraag van de school als startpunt voor analyse t.b.v. eventuele verdere ontwikkeling van een ondersteuningsarrangement voor moeilijk lerende kinderen.

Stap 2 - Verzamelen

Het analyse-team van Passend Onderwijs Almere komt op school en inventariseert de stand van zaken. Deze medewerkers kunnen vanuit hun rol als externe partner de mogelijkheden en onmogelijkheden binnen de school in beeld brengen door:

- gesprekken te voeren met relevante betrokkenen
- actuele documenten te bekijken (zoals het schoolondersteuningsprofiel, het zorgplan en eventueel het inspectierapport)
- middel van observaties

Het resultaat van stap 2:

Er zijn genoeg gegevens verzameld om een analyse te maken.

Stap 3 - Analyse

Het analyse-team van Passend Onderwijs Almere maakt in nauwe samenwerking en met behulp van de gegevens uit stap 2 een analyse van de huidige stand van zaken met betrekking tot de basisondersteuning moeilijk lerende leerlingen. Dit gebeurt aan de hand van ijkpunt 2.

Het resultaat van stap 3:

Een schriftelijke analyse van de huidige stand van zaken. Naar aanleiding van de analyse is de school in staat een gefundeerd onderwijsarrangement vorm te geven.

Deze analyse kan leiden tot aanbevelingen die:

- de school versterkt in haar basisondersteuning
- het handelingsrepertoire van de medewerkers t.a.v. werken met moeilijk lerende kinderen vergroot
- de school in staat stelt onderwijsbehoeftes om te kunnen zetten in een passend onderwijsaanbod.
- de ambitie (en daarmee de strategie) naar de toekomst concretiseert.

Stap 4 - Reflectie

Na de analyse volgt een terugkoppeling naar de directeur. Er wordt een vervolgspraak gemaakt voor een evaluatiegesprek met het analyse-team, waarin besproken wordt hoe het traject en advies ervaren is, en welke vervolgstappen wenselijk zijn (scholing, workshop, coaching on the job etc).

Het resultaat van stap 4:

De directeur overweegt het advies en verzorgt de terugkoppeling naar het team. Het gehele team heeft dan inzicht in de mate waarin het werken met moeilijk lerende kinderen al in het repertoire van de school zit en in welke mate dat verder ontwikkeld moet worden.

Mogelijk vervolgtraject

Ambitie bepalen

De directeur van de school stelt, mogelijk met ondersteuning van het analyse-team van Passend Onderwijs Almere, de ambitie van de school vast.

Binnen dit kader wordt gekeken of:

- de ambitie van de schoolleiding past bij het handelingsrepertoire van het team
- de ambitie van de school past binnen passend onderwijs

Plan van aanpak

De directeur stelt, indien gewenst, een plan van aanpak op.

Indien gewenst kan Passend Onderwijs Almere op vraag in ondersteunen.

Uitvoeren

Indien wenselijk kan Passend Onderwijs Almere ondersteuning bieden bij verdere ontwikkeling of de uitvoeringsfase.

- Passend Onderwijs Almere heeft een scholingsaanbod
- Experts op het gebied van MLK zijn beschikbaar voor:
Intervisie en supervisie is (op elk niveau mogelijk).
- Aanvullende observaties en ondersteuning, coaching on the job.
- Verbreden van de basisondersteuning.

Dat kan zowel op school- als op wijkniveau.

Nazorg

Een jaar na dato van de analyse wordt door Passend Onderwijs Almere contact gezocht met de school. Zij zullen informeren naar de effecten van de analyse op de ontwikkeling van de basisondersteuning MLK op de school en zullen, naar behoefte van de school, eventueel een verder aanbod doen.

Contact Passend Onderwijs Almere

Contactpersonen basisondersteuning MLK
Judith Kooiker, Mariel Cordang, Maud Beurskens.
Bereikbaar via: mlk@passendonderwijs-almere.nl